

L'ASSOCIACIÓ PRIORITAT PAISATGE CULTURAL PATRIMONI MUNDIAL, en el procés de tràmit de participació ciutadana en relació amb el projecte de decret de funcionament del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús i s'estableix el procediment per a declarar una parcel·la agrícola i ramadera en desús presenta les següents:

OBSERVACIONS

Cada una d'aquestes OBSERVACIONS fan referència a algun dels articles de la proposta de Decret.

Article 2. Parcel·la agrícola i ramadera en desús

Observació 1: *S'estableix que una finca per sota del 50% de la mitjana productiva de la zona pugui incorporar-se al registre de finques en desús. Caldria fer esment que la valoració d'aquestes finques no vagi en detriment de les activitats agràries d'autoconsum, tret cultural característic de la societat rural, que no té perquè anar a buscar rendiments, però si tenir finques més o menys actives o gestionades. Per tant, addicionalment a l'activitat agrícola professionalitzada hem de tenir en compte altres modalitats, com és l'autoconsum, que pot representar enriquidora en la configuració d'un determinat paisatge.*

Article 3. Inventari de parcel·les agrícoles i ramaderes susceptibles de ser declarades en desús.

Observació 2: *S'estableix una prioritització per zones per raó de capacitat productiva. Caldria tenir també en compte les zones menys productives, o altres criteris socials, ambientals, o el fenomen del despoblament.*

Article 4. Base de dades de persones habilitades per identificar parcel·les agràries en desús.

Observació 3: El món local i els diferents agents que l'integren poden tenir un paper actiu i clau en la identificació de parcel·les en desús. En aquest sentit:

- *La llei reconeix a l'administració local en aquest punt però no clarifica competències ni defineix la representació en la resta del procediment. Cal recordar que els ajuntaments tenen competències que poden exercir com*

activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions, en el foment de les estructures agràries i la prestació de serveis d'interès públic agrari. Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya. Article 71.

- *Caldria incloure altres entitats del món local com a comunicadors de parcel·les en desús. Algunes d'aquestes entitats locals d'interès són: DOP, comunitats de regants, altres tipus d'associacions...*

Article 5. Procediment de declaració de parcel·la agrícola o ramadera en desús

Observació 4: *En el procediment de declaració de parcel·la en desús, la tramitació correspon a la sub-direcció general, però no als comunicadors; seria positiu que els comunicadors amb capacitat/competències de presa de decisions al territori poguessin participar en tot el procediment, des de la identificació fins al procés d'arrendament. Poden donar orientacions i recomanacions de mesures correctores per posar-les en producció.*

Article 11. Inscripció definitiva al Registre

Observació 5: *En aquest article és on s'anomenen els bancs de terres. Queda clar que aquests, hauran de notificar les seves parcel·les al registre general. Però queda sense definició que passarà amb les finques dels bancs que no acabin entrant al registre definitiu com a finques amb desús. Caldria definir millor la funcionalitat dels bancs i la seva capacitat de gestió de les finques tant registrades com no.*

Cal tenir en compte que els bancs de terres compten amb una borsa de demandants potencials, que en molts casos no tan sols busquen accés a la terra, sinó que també volen fer un projecte de vida al territori, i alguns quedarien fora en la prioritització feta al punt al article 15.3.

Seria important poder precisar una acció coordinada amb els instruments locals que ja existeixen o s'estan creant. La indefinició fa que es valori poc aquest instrument que, d'altra banda, està donant bons resultats i que podria ser un actiu importantíssim en la implementació d'aquest Decret.

Els bancs de terres estan començant a ser òrgans clau per la gestió local de les terres, amb experiència, mirada i coneixement del territori que representen.

Cal fer esment també que, per altra banda, els diferents Bancs de Terres tenen problemes greus de finançament i en conseqüència de continuïtat. Per tant, si per una banda, demanem que en aquest article es reconeguin els Bancs de Terres a agents claus per donar viabilitat a finques en desús, perquè disposen d'aquesta mirada local, també caldria vetllar per a una major estabilitat econòmica d'aquests.

Article 15. Promoció de l'arrendament

Observació 6: En tot el desplegament del decret es parla d'arrendament i no de contractes de conreu. Aquest fet pot anar en contra dels propis criteris de prioritització de l'adjudicació de les finques del registre que també defineix el propi decret, suposant una barrera d'entrada més, precisament a les noves incorporacions que són la base del relleu generacional.

Moltes de les finques en desús requereixen inversió i per tant buscar solucions o pactes fora de l'arrendament, altres models d'acord específics i adaptats a cada casuística.

D'altra banda, el procediment i els models d'acord, molt probablement deixin sense solució les finques menys productives, les més petites o abandonades.

El decret també insta a que el procediment d'adjudicació pugui només realitzar-se un cop l'any, fet que pot representar ser totalment insuficient, perquè hi pugui haver prou representativitat dels diferents territoris a gestionar.

Observació 7: En l'ordre de criteris de prioritització de l'adjudicació no es tenen en compte ni valoren els projectes a desenvolupar, ni el model de gestió, ni de cultiu, ni empresarial que es durà a terme, podent-se contradir amb polítiques pròpies i accions que es fomenten a nivell local.

Les noves incorporacions no es prioritzen, ni els models d'emprenedoria agrària, ni la innovació, ni la sostenibilitat. Punts claus des dels que es treballa des del món rural amb els agents del territori i els actius agraris (titulars d'EAPs, cooperatives, DOP...) impulsant actuacions per fomentar la viabilitat dels seus projectes i el valor afegit dels seus productes.

De la mateixa manera que finques pasturables o recuperació de petits trossos d'autoconsum, que a banda de recuperar l'activitat i funcionalitat de la finca, fan que es conservi patrimoni cultural molt significatiu (basses, fonts, marges, camins....)

Article 21. Comissions territorials de seguiment del Registre de parcel·les agrícoles o ramaderes en desús

Observació 8: L'administració o agents facilitadors locals, com per exemple el banc de terres, queden fora d'aquesta comissió, i podria ser l'òrgan clau que facilités l'entesa i l'acció coordinada. Per tant, caldria incloure'ls en aquestes comissions territorials de seguiment.

Falset, 30 de maig de 2022